

**MESTO UMORJENE ŽENE SO
NAŠLI SOD ŽGANJA.**

Bisbee, Ariz. — Šerif in njegovi pomočniki so iskali mrs. M. Artunof, o kateri so sodili, da je umorjena. Šerifu je došlo celo pismo, kje je žena pokopana. Ko so odkopali domnevni grob, so našli v njem sod žganja.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto
\$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol
leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year;
Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (March 15-19) poleg vsakega imena in naslova
pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravo-
časno, da se vam ne ustavi list.

PROHIBICIJA IN VINOGRADNIŠTVO.

Prohibicionisti si prav nič ne belijo glave, kaj po-
stane iz vinogradov, v katerih so trte rodile le grozdje za
vino. Oni pravijo tej stvari se lahko odpomore. Če ne
potrebujemo več grozdja za vino, bodo vinogradniki cepili
trte in pridelali bodo grozdje za rozine. Iz poljedelskih
sol bodo poslali strokovnjake, ki pokažejo vinogradnikom,
kako je treba cepiti trte in stvar je rešena.

Vprašanje je mogoče rešeno za prohibicioniste, ni
pa za vinogradnike. Sedaj so vinogradniki lahko spravili
svoj pridelek na trg, kajti producirali so namizno grozdje,
rozine in grozdje za vino. Iz grozdja, ki je imelo iti v nič,
so kuhali žganje in konjak. Pridelali niso nobene vrste
grozdja preveč, kljub temu je pa cena grozdju silno padla,
kadar je bila izredno dobra letina. Kadar bo uvedena
splošna prohibicija, bodo lahko pridelali le namizno groz-
dje in rozine.

Trg bo s tem pridelkom prenapolnjen, četudi ne bo
letina izredno dobra. Če je pa na trgu preveč blaga, pa-
dejo cene. Vinogradniki bodo morali prodati družbam,
ki tržijo z rozinami svoj pridelek po nizki ceni, konzum-
menti bodo zopet morali plačati za rozine ceno, ki je bo
zahteval roziški trust.

Prohibicija prinaša vinogradnikom veliko škodo, ker
bo prihajalo preveč namiznega grozdja in rozin na trg,
konzumentom pa visoke cene za te vrste produkte.

Predrznost! Gotovi delavci v tekstilni, rudniški in
stavbiški stroki strajkajo za večjo mezdo. Nekateri za-
htevajo 20, drugi 30 in tretji celo 40 odstotkov povišanja.
Štirideset odstotkov povišanja plače! Gotovi časopisi pi-
šejo, da je taka zahteva predrznost prve vrste. Pomislite:
štirideset odstotkov!

Na drugi strani pa čitamo, da je neka velemedsarska
tvrdila naredila 300 odstotkov več dobička leta 1918, ka-
kor pa leta 1914; tekstilni trust je imel leta 1918 700 od-
stotkov več profita, kot pa leta 1913. Število milijonarjev
v Ameriki se je v zadnjih štirih letih pomnožilo za 400
odstotkov. V bizniškem svetu je 100 odstotkov povišanja
nekaj naravnega.

Pomislite, kaj bi bilo, če bi delavska unija zahtevala
100 odstotkov povišanja plače! Se celo člani unije bi se
bali skleniti kaj takega in če bi sklenili in prišli s to zahte-
vo pred delodajalca, ali ne bi slišali odgovor: "How can
you have the nerve?" Predrznost prve vrste!

Ampak delodajalci imajo "the nerve" pobasati 300
do 700 odstotkov dobička. Produkcija bogastva je v zad-
njih štirih letih narasla od 35 do 73 milijard dolarjev,
torej več kot sto odstotkov. In vse to so producirali de-
lavci in kdo ima večjo pravico govoriti o "stotih odstot-
kih", ako ne delavci?

Mirovna konferenca v Parizu nas v marsičem spo-
minja na Dunajski kongres leta 1814. Takrat so tudi go-
vorili o ligi narodov, ki "enkrat za vselej" ustavi vojno.
Ruski car Aleksander, čigar kozaki so pokončali ostanke
Napoleonove armade, je igral na Dunaju tisto vlogo, ka-
kšno igra Wilson v Parizu. Ljudje so videli v carju odre-
šenika, ki prinese trajni, pravični mir. Temu, kar pravijo
danes ligo narodov, so rekli na Dunaju leta 1814 "sveta
alijanca" in sklenjeno je bilo, da "zmagovite države nad-
zorujejo nekaj časa zadeve Evrope in potem določijo, kdo
je vreden biti član svete alijance". Ali ne sklepajo nekaj
takega tudi v Parizu? "Sveta alijanca" je živela celih
osem let in od dunajskega do pariskega kongresa je bilo
nič manj kot 80 vojn.

Libertarna vlada je dala bivšemu kaiserju 600.000
mark, da bi imel za "hrano in stanovanje" v Holandiji.
To je bil prvi korak. Ali Viljem nima s čim plačati,
načrtovati mir in prenevanje vojne med ribice. Naj-
bolje pa, da se zvoči, kakor zahtevajo spartakovci: stari
Hohenzollerni naj gredo v rudnik, Hindenburg pa v kova-
nico in tedaj se bo ta pavica v njunem življenju služila
postojni miru.

Slovenski pregovor "kar na sreu leži, rado iz ust gre",
ne velja za političarje starih strank, ker jim jezik služi,
da prikrijejo, kar jim leži na sreu.

Inozemstvo.

Nevtralcu zahtevajo 26 izprememb
v ustavi lige.

Pariz. — Na vabilo odbora za
ustavo lige narodov, da nevtralne
države predložijo svoje sugestije,
so zastopniki nevtraleev, ki se
zborovali v Bernu ob navzočnosti
delegatov iz raznih centralnih
držav (zastopane so bile organi-
zacije za ligo narodov iz Anglije,
Italije, Nemčije, Nemške Avstrije,
Danske, Holandske, Ogrske,
Švedske, Francije, Združenih držav,
Rusije, Bolgarije, Egipta,
Estonije, Grške, Indije, Litve,
Macedonije, Rumunije, Turčije
in Ukrajine) poslali mirovni kon-
ferenci telegrafsko 26 amende-
metov v ustavi lige držav. Med
drugimi predlagajo, da se ustano-
vi mednarodni parlament, v ka-
terega voli ljudstvo poslance in
sicer na vsakih milijon prebival-
cev enega; poslanci naj imajo vse
zakonodajno oblast, kar se tiče
mednarodnih odnosov in zvezi
držav. Dalje predlagajo medna-
rodno sodišče, popolno razorože-
nje vseh držav na suhem in morju,
odpravo vsake prisilne vojaške
službe in le toliko vojaštva
iz prostovoljcev, kolikor je potre-
bno za notranje policijske svrhe
vsake države.

Japonci pretepajo Američane v
Koreji.

Peking, 19. marca. — Ameriški
konzul v Seoulu, Koreja, je dobil
pritožbo, da so japonski vojaki
osovali s puščinimi kopiti dve ame-
riški misijonarki. Konzul je ta-
ko obvestil japonske oblasti, da
si naj pripišejo posledice, če ta-
koj ne poravnajo krivice. Japonci
so tudi aretirali tri strežnice v a-
meriški bolnišnici v Pingjangu.
Japonske oblasti dolže misijonar-
je, da uče Korejce doktrine o svo-
bodi in osebnih pravicah.

Demonstracije in boji za neod-
visnost v Koreji se nadaljujejo.
Množica 10.000 oseb je pred ne-
kaj dnevni napadla železniško po-
stajo v Pingjangu.

Tokio, 19. marca. — Tukajš-
nji listi izražajo bojazen vsled po-
ložaja v Koreji. Objavljena so po-
ročila, da so korejski rebeli zad-
nji teden ubili, več japonskih
žandarjev. Trije ameriški misjo-
narji so aretirani.

Ogromni dobiček premogovnih
magnatov v Angliji kriči po
socializaciji.

London. — W. Straker, tajnik
v eksekutivnem odboru Rudar-
sek zveze na Angliškem in član
vladne industrijske komisije, je
zadnji petek na konferenci ome-
njene komisije podprl zahtevo ru-
darjev za poddržavljenje rudnikov
s poročilom o gorostasnih profi-
tih, ki so jih delali lastniki pre-
mogokopov tekom vojne. Straker
je dokazal s številkami, da je bil
dobiček na premogu med vojno
trikrat večji kot pa pred vojno.
Povprečni dobiček znaša 25.63%
od investiranega kapitala.

Delavski nepokoj — je dejal
Straker — seže daleč kot pa de-
lar. Rudarji ne zahtevajo le, da
se rovi poddržijo, temveč oni
hočejo, da ima njihova organiza-
cija delež pri upravi rudnikov.
Podržavljenje z birokratično up-
ravo ne bo rešilo problema.
Skrajna: rudarji zahtevajo so-
državljenje, tako da bodo delavci
tudi upravljali podjetja.

Rudarska zveza predlaga, da se
ustanovi rudarski svet desetih
članov. Pet članov imenuje mini-
ster za rudarstvo, ostalih pet pa
Rudarska zveza. Ta svet potem
upravlja vse rudarske industri-
je, produkcijo in distribucijo z
ostalih industrijami vred, ki so
v zvezi z rudarstvom. Rudarski
svet nastavlja in odstavlja delo-
valce, inženirje in delavce, dalje
prodaja premog in ga razvaja po
deželi Rudarski svet se imenuje
za čelo petih let.

Odpri pismo italijanskih sociali-
stov na Wilsona.

New York, N. Y. — Glasilo so-
cialistične stranke v Italiji "Av-
anti" je 4. januarja objavilo od-
prto pismo na Wilsona, ki se je
takrat mudil v Rimu. V tem pi-
smu pripoznajo italijanski sociali-
sti, da je Wilson večji držav-
nik, kakor pa vsi vladajoči ita-
lijanski državni skupaj, obenem
pa naglašajo, da iz njegove dok-
trine ne odsevajo temeljne aspi-
racije delavskoga razreda niti a-
spiracije delodajalcev, tšled čes-
ar nima bodočnosti. V pismu je
bil tudi večji odstavek, katerega
je cenzor črtal. Ta odstavek je pa

dobil ameriški poročevalec Paul
Wallace Hanna — ki se je takrat
mudil v Parizu — od urednika
ista "Avanti" in se glasi:

"Vojna je združila italijanski
narod, ni pa odprla nobene poti
ko blagostanja italijanskoga de-
avstva. Samosilne oblasti, katere
vi, gospod Wilson, upravičeno
osojate, še vedno vladajo. Im-
perialistične ambicije naših vla-
dajočih razredov stremijo za tem,
da se gospodstvo Italije razširi
nad dele albanskega, grškega in
jugoslovanskega prebivalstva, da-
ravno to prebivalstva zahteva
samoodločevanje. Te imperiali-
stične ambicije prinašajo Italiji
nove vojne. Mi poznamo le eno
sredstvo, ki jamči narodom mož-
nost medsebojnega bratstva in
trajnega mira, in to je osvobo-
litev delavskega razreda izpod
kapitalistične kontrole. Taka o-
svoboditev se je že pričela vršiti
v državah, ki so bile premagane
v vojni, v Rusiji, Nemčiji in ne-
koliko tudi v deželah bivše Av-
stro-Ogrske. Z veliko napetostjo
in upanjem zremo na delavstvo
v teh deželah. Zgodilo se pa je,
da vi še niste izpregovorili niti
ene besede v obrambo tega vla-
davstva, in kakor izgleda, ne mi-
slite vporabiti Vašega vpliva v
svrhu, da se spoštujejo pravice in
svoobodine dotičnih ljudstev in
da izvrše svoje socialne revolucije
po svojih močeh, razmerah in
okolščinah, v katerih živijo."

Bolgari zahtevajo, da se poravna
krivica.

Pariz. — Bolgarska mirovna
delegacija, ki se nahaja v Švici,
je predložila mirovni konferenci
zaveznikov dolgo spomenico, v
kateri naštevajo krivice, ki so se
godile Bolgariji od leta 1878 in
zahteva, da se zdaj poravnajo te
krivice, ako hoče demokratični
svet, da bo na Balkanu res mir.
Spomenica se glasi, da je kralj
Ferdinand zakrivil, da je Bolga-
rija stopila v vojno na strani
Nemčije; on je svojo krivdo tudi
priznal s tem, da je po katastrofi
na balkanski fronti zadujo jesen
takoј abdiciral in pobegnil v
Nemčijo. Toda Ferdinandu so vsi-
lile Bolgarom ravno zapadne ve-
lesile in nobena država ni toliko
pomagala Ferdinandu do bolgar-
skega prestola, kakor ravno An-
glija, ki ga je tudi prva pripo-
znala.

Dalje navaja spomenica, da je
bila Bolgarska osleparjena na
vseh mirovniških konferencah od
berlinskega kongresa leta 1878 do
bukareškega miru leta 1913. Bol-
garija zdaj zahteva, da se porav-
najo te krivice in da se Macedo-
nija, bolgarska Moravija in Do-
brudža ne dele več med druge dr-
žave.

Spomenica tudi omenja, da ne
sme biti edino Bolgarska kazno-
vana za Ferdinandovo politiko,
za katero bolgarsko ljudstvo ni
odgovorno, kakor ni odgovorno
poljsko, čehoslovsko, slovensko
in hrvaško ljudstvo, ki se je mo-
ralo boriti na strani centralnih
držav proti svoji volji; ako Bol-
gari zasluži kaznen za grehe
svojega vsiljenega vladarja, tedaj
zasluži kaznen tudi Poljaki, Če-
hoslovaki in Srbo-Hrvati.

Nemčija bo sprejela le Wilsonov
mir.

Kodanj. — Matija Erzberger, na-
čelnik nemške premirovne komi-
sije, je dejal na nekem shodu v
Berlinu pred nekaj dnevi, da
skupščina v Weimaru bo odklo-
nila mirovno pogodbo z zavezni-
ki, če bo pogodba zahtevala več
kot pa določa 14 Wilsonovih
točk. Ako bodo zavezniški zahte-
vali več, tedaj bo skupščina dale
pogodbo na splošno glasovanje in
ljudstvo naj odloči. Erzberger je
dalje rekel, da Nemčija odklanja
vsako odškodnino za čine, izvrše-
ne v vojni po 12. decembru 1916
ko je Nemčija prvič ponudila
mir. Dejaj je tudi, da kar je ne-
mškega, mora ostati Nemčiji in
vse aspiracije po Danzigu in de-
želi ob Reni so zločin.

Influenca in kolera na Japon-
skem.

Tokio. — Na Japonskem bu-
di razsaja epidemija influence in
kolere. V Tokiju je več mrličev
kot jih morejo pogrebniški poko-
pati.

Japonska ne mara dati Koreje.

London. — Iz Tokija je prišlo
v pondeljek poročilo, da je japo-
nska vlada izjavila, da ne bo dala
Korejeem neodvisnosti kljub re-
voluciji.

NOVICE IZ JU- GOSLAVIJE.

IZ URADA TISKOVNEGA ODESKA SRZ.

**Potniki jemljejo na železnico
preveč prtljage s seboj.** V zadnjem
času jemljejo potniki v osebne vo-
zove toliko ročne prtljage s seboj,
da so hodniki in posamezni oddel-
ki prenapolnjeni, je revizija voz-
nih listkov nemožna, vstopanje in
izstopanje potnikov zadržano ozi-
roma ogroženo in vlaki morajo de-
lati zamude. Občinstvo se opozar-
ja, da je dovoljeno vzeti v oddelke
le toliko prtljage, kolikor ima pro-
stora nad sedežem. Vsi hodniki ka-
kor tudi tla v oddelku morajo o-
stati prosta. Občinstvo naj v last-
nem interesu pomaga vzdržati red
in reden promet na naših železni-
cah.

V društvo Kranjske hranilnice
je bilo izvoljenih naslednjih 14 no-
vih članov: Bleiweis-Trsteniški vi-
tez pl. dr. deželni zdravstveni nad-
zornik; Erker Josip, kanonik, me-
stni župnik; Jovan Janko, ravna-
telj vojno-žitnega zavoda; Kalan
Andrej, prelat, kanonik; Knez I-
van, predsednik trgovske in obrt-
ne zbornice; Kristan Anton, rav-
natelj; Lilleg Alojzij, trgovec;
Pollak Karol sen., tovarnar; Satt-
ner Hugolin, P., župnijski upravi-
telj; Souvan Leo, trgovec; Šiška
Josip, kanonik; Tavčar Ivan, dr.,
odvetnik in župan; Triller Karol,
dr., odvetnik in podžupan in Ur-
bane Feliks, trgovec.

**Obravnava proti vojakom v Za-
grebu.** V petek se je v Zagrebu
pričela glavna obravnava proti vo-
jakom, ki so se udeležili 15. decem-
bra 1918 upornih izgrediv. Obto-
žence, enega nadporočnika in 23
vojakov dolže, da so razorožili na-
rodno obrambo in da so se upri-
četoam, poslanim po drž. oblasti.

**Razvoj dogodkov ob balkanski
Adriji.** — Naprej, 31. dec. "Neue
Zuruecher Zeitung" v Bernu, Švi-
ca, poroča: Po poročilih lista "Ju-
goslavo" je zasedel francoski ba-
taljon Kotor. Poveljništvo zasede-
nih čet za južno Dalmacijo in Črno
goro je poverjeno francoskemu
generalu Veralu. Prejkone bodo
francoske ali francosko-srbske če-
te zasedle Dubrovnik. V Pulj je
dospel čehoslovski komisar, ki
zastopa tudi koristi vlad v Ljub-
ljani in Zagrebu.

**Direktna železniška zveza med
Parizom in Bukarešto.** Francosko
vojaško odposlanstvo se je na Du-
naju dogovarjalo s čehoslovskim
poslanikom Tusarjem in v rumun-
skim zastopnikom Isopescul-Gre-
culom o direktni železniški zvezi
med Parizom in Bukareštom. Do-
sežen je sporazum.

Ogrska razpada. — Glasilo ogr-
ških Rumunov "Romanu Arad"
piše: Banat je brezdomno po-
svoji veliki večini rumunski in
vse ozemlje do Tise bo pripadlo
Rumuniji Tamkaj bivajoči narodi
dosežejo zasluženo svobodo. Ba-
natski Srbi naj se ne boje naših re-
presalij. Dovolili jim bomo iste
mednarodno zajamčene pravice,
kakor so Srbi dovolili Rumunom v
Timoški dolini v srbski državi. Na
ta način je možna rešitev vpraša-
nja banatskih Srbov in Rumunov
v Timoški dolini. Po naših infor-
macijah bo Bratianova politika u-
ravnapa v tem zmislu.

**Občinski gerentje, stari volilni
red in nove volitve.** — Naprej, 31.
dec. — Osrednja vlada je odredi-
la, da se imajo v občinah, kjer je
redno poslovanje po izvoljenem
občinskem odboru uknjeno in
kjer so občinski posli poverjeni
gerentom, takoj razpisati nove vo-
litve. Pozdravljamo ta odlok, ker
kaže, da se bo končno nehal stari
sistem, v katerem sta državna in
deželna uprava delali z občinsko
avtonomijo, kakor svinja z me-
hom. Podlaga svobodne države je
svobodna občina; občinska avto-
nomija mora biti nedotakljiva in
zavarovana pred vsakovrstnimi bi-
rokratičnimi šikanami in stran-
karskimi zlorabami. Zloglasni i-
drijski slučaj — ki je bil najbolj
kričeč, pa ne edin — se dandanes
ne sme več ponoviti. Toda preden
se razpišejo nove volitve, je po-
trebno, da narodna vlada odpravi
razredno volilno pravico za vse ob-
činske zastope in da uvede v vse
občinske zastope splošno in enako
volilno pravico za vse občane ob-
lega spola s proporcionalnim sistemom.
Svobodno občino hočemo. Načelo,
da so volilna pravica meri po teži
denarnice, mora izginiti tudi iz ob-
činskih volilnih redov. Po starih
občinskih volilnih redih, ki so pravi
nestvor, žalostna zapuščina av-
strijskega sistema, se ne smejo vr-
šiti nobene volitve več.

Zadnji dnevi kaj- zerjeve vlade.

(Nadaljevanje)

"Scheidemanna in njegova dva
tovariša morate sprejeti na ite-
melju njihovih pogojev. Če so-
cialisti zahtevajo, da jih morate
sprejeti v civilni obleki, tedaj se
morate obleči civilno. In če za-
htevajo, da general Ludendorff
ne sme biti navzoč na sestanku,
tedaj mora general Ludendorff u-
bogat. Stojimo na robu prepada.
Vihar lahko zatafi vsak čas. Niti
v tem trenutku nismo več goto-
vi, dali se moremo še rešiti ali ne.
Spoznati moramo fak, da je na-
ša oblast prenehala. Ako se po-
damo v civilno vojno, tedaj mor-
da preložimo naš padeč za nekoli-
ko dni, toda samo za nekoliko
dni. Svetujem Vam, veličanstvo,
da takoj sprejmete Scheidemanna
in njegove tovariše, kakor oni
zahtevajo."

Nekaj hipov je vladala smrtna
tišina. Vse glave so visele navz-
dol, le Maksova je bila pokonci.

Pol ure pozneje sem oddal br-
zobjavko na naslov Filipa Scheide-
manna v Berlinu in vsebina se je
glasila, da cesar Viljem sprejme
delegacijo na podlagi njihovih
pogojev. Dva dni potem so prišli
trije socialisti v grad Wilhelmsho-
he.

Dva dneva čakanja sta posta-
la kajzerja najmanj za pet let.
Bil je tak, da ni bilo mogoče go-
voriti z njim. Že sama misel, da
bo moral konferirati s podaniki
in vrhutega s kletimi socialisti,
ga je spravila v obup. Enkrat
sem vjel pogovor, ki ga je imel z
Maksom o Scheidemannu. Cesar
je dejal, da pričakuje, da bodo
socialisti nastopili predržno. Je-
zen je bil, ker niso prišli takoj
drugi dan. "Nesrečni rebeli bi
lahko bili tukaj v štiriindvajsetih
urah. Kaj pa delajo? Ali se mo-
goče posvetujejo z ostalimi vodil-
teli stranke in kujejo nove za-
rote?"

Na te besede je odgovoril princ
Maks: "Nedvomno se posvetujejo
s stranko. Ali Viljem! Vi go-
tovo niste povabili samo treh ci-
vilistov na razgovor, temveč tri
priznane voditelje stranke, s ka-
tero imate opraviti. Čisto pravi-
lno je torej, da se posvetujejo s
svojimi ljudmi."

Kajzer je molčal, toda njegova
jeza se ni dala potolažiti.

Nikdar ne pozabim dneva, ko
so prišli socialisti. Prejtni dan
je prišla brzobjavka od Scheide-
manna, da pridejo on, Haase in
Elsman ob dveh popoldne. Cesar
je vstal zjutraj kot po navadi.
Ob enajstih je je zajtrkoval in
potem je šel na izprehod z ge-
neralom Ludendorffom. Opoldne
je prišel v grad in na sebi je še
imel huzarsko uniformo.

Z druge strani je prišel Maks
in sledil je cesarju na teraso.
"Viljem," je dejal Maks, "ma-
lo časa še imate, da se preobleče-
te. Scheidemannova deputacija
bo vsak čas tukaj."

Prine je bil že oblečen v na-
vadno civilno obleko. Ludendorff
je imel na sebi popolno general-
sko uniformo, ampak on je ni
smel udeležiti sestanka. Sociali-
sti niso marali govoriti z milita-
risti.

Cesar ni rekel ničesar. Par mi-
nut pozneje je odšel s terase in
jaz sem šel za njim. Prekoračil
je dolgi hodnik, ki spaja njego-
ve sobe s stanovanjem vojvodi-
nje Brunsvijske, ali ko je prišel
do konec, se je obrnil in šel na-
zaj. Ustavil sem se, misleč, da
me odslavi, toda šel je mimo mene,
ne da bi me pogledal. Napotil se
je proti svoji kadični sobi, ali
pred vratmi je postal in šel zo-
pet nazaj do konec hodnika. Po
ure je tako kolovratil po hodni-
ku, gledal v tla, mrtev za vse
drugo.

Medtem se je na hodniku poja-
vilo več služabnikov, katerih pa
ni pogledal. Prišlo so tri dvorne
dame, čim pa so zagledale cesar-
ja, so se naglo umaknile. Konč-
no sta prišli cesarica in njena he-
in korakali naravnost proti nje-
mu. Tedaj se je oglašila he-
"Kaj je, oče? Zopet kakšne slabe
novice?"

Viljem se je ustavil in jo gle-
dal nekaj hipov, kakor neumen-
nato je zmaljal z glavo na zelo pa-
tetični način. Glava mu je padla
skoraj na prsi in vzdihnil je v-
tožno: "Strašno, strašno! Ali ni
ničesar na svetu, da bi prepreči-
lo moje umikanje?"

Po teh besedah je naglo odšel
naravnost v svojo pisarno.

"ZASLUGE" (?) THOMPSONA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

svojega korporacijskega pravdnika.

6. Imel je precej delnic Commonwealth Edison kompanije do leta 1916. Se vedno misli, da čla ni njegove družine ravna po pravici, če imajo večje število delnic pri Edison kompaniji.

7. Poslavljal je sistem za odvajanje odpadkov, pepela, ki ne stane le veliko denarja, ampak povzroča, da so ulice umazane, nevarne in ogrožajo zdravje.

8. Prejel je podporo "sivih vojakov" v demokratični stranki, ki nimajo vesti in za vsako igro, če jim nosi dobiček.

Ameriške vesti.

SODBE EKSPERTOV VČASI VARAJO.

Leadville, Colo. — Kmalu po odkritju karbonatov v leadvillskem okraju, so pričeli eksperti pripovedovati ljudstvu, da se od Empira do prepado Stray Horse raztezajo samo trije rudniški pasovi. Zgornji pas je bil Long & Derry, srednji skupina Iron Mine in zadnji Carbonate Hill. Izvedenci so rekli, da zunaj tega teritorija ni rude.

Med starimi rudodiskalci in rudarji so ljudje, ki se malo brigajo, kaj pravijo eksperti. Ti odločni ljudje so odšli v gorje in nadaljevali s iskanjem rude. Med temi odločnimi ljudmi je bil tudi nek George H. Fryer, o katerem so eksperti govorili, da ima sicer krepke mišice, ne pa pameti v razmerju z njegovo telesno močjo. Fryer se ni brigal za sodbo izvedencev o njegovi pameti, ampak je dejal, da je pamet njegova privatna zadeva, ki prav nič ne briga ekspertov. Fryer je odšel v gore in ja kmalu okril rudo. Svojo rudniško posest je imenoval "New Discovery." Eksperti niso priznali svoje zmote o rudniških plasteh, ampak so šli s svojo zmoto še dalje in so rekli, da se na Fryerjevi posesti nahaja slaba ruda. Kljub tej uničevalni sodbi ekspertov je prodal Fryer svojo posest za \$40.000 v zlatu.

Fryerjevo odkritje je spodbudilo tudi druge rudarje in rudodiskalce k nadaljnjemu iskanju in kmalu so odkrili Little Pittsburg.

Crysolite, Dunkin, Matchless, Little Chief itd. Ta hrib so imenovali Fryer, ki je danes povsod poznan pod imenom Leadville. Od tukaj so rudodiskalci nadaljevali s svojim delom. Okrili so bogate plasti rude tam, kjer so eksperti rekli, da je ni. Razvili so se bogati rudniki, v katerih so kopali dan za dnem rudo. V teh rudnikih je precej srebra. V Matchlessu da to ruda deset unc srebra, drugo je pa večinoma železo, ki ima danes precej visoko ceno. V nekatereh teh rudnikih so ustavili delo v vojnem času, ker se jim je zdelo cena za srebro prenizka. Vlada je namreč določila z unco srebra \$1.011/2. V splošnem pa sodijo tukaj, da pojde cena takoj kvišku, ko vlada odpravi določeno ceno. Nekateri sodijo, da bo stala unca srebra \$1.25. Če se to zgodi, bo v srebrenem rudniškem okraju nastalo tisto drvenje, ki je bilo opaziti pred leti.

MAJHEN VZROK VELIKE POSLEDICE.

Chicago, Ill. — George Ondek se je bojeval proti policijski sili, broječi nad 200 mož, zabarikadiran v svoji hiši.

Bitka je trajala tri ure in zaman so policaji skušali prodreti v hišo. V tej bitki je ranil par policajev in končno izvršil samomor.

Našli so ga v postelji, del glave je imel odstranjen, poleg njega je ležala njegova lovska puška. V svojih žepih je imel še 50 nabojev med pohištvo, ki je služilo za barikado, ga je ležalo še 75 nabojev. Iz plinske cevi je uhal plin. Najbrž jo je poškodovala krogla. Hiša je bila preluknjana od krogel, šipe v oknih zdrobljene, pohištvo razbito.

Boj je pričel, ko so mu prinesli tiralnico, ki je zaprisegla njegova sopraga.

Okoli polnoči so policaji opazili da je v hiši mir. Kakšnih 45 minut že ni bil oddan strel iz hiše. Načelniki policije so se posvetovali in so zaključili, da je branitelj hiše najbrž mrtev. Ondekov sin in Pavel Sueck, ki sta bila skrita v kleti, sta naznanila policiji, da v gornjih prostorih uhaja plin. Policijski načelniki so se odločili, da naskočijo hišo. Načelniki policije so odločili, da dvanaest prostovoljcev vlomijo spredna vrata, drugi policaji so pa imeli nalog, da pred naskokom odpro še enkrat ogenj na hišo.

Prostovoljci so naskočili, ogenj policajev je pomenjal, vrata so bila vlomljena, nastala je trenutna tišina, v tem trenutku je počel strel v hišo, naskakovalno četo je prešinil strah, da je hitro bežala v varno zavetje.

Čez nekaj časa so policijski načelniki zopet organizirali četico za naskok, ki se je previdno približala hiši. Med tem so pa drugi policaji streljali na hišo, kakor da jo brani kompanija vajakov.

Ko je četica dospela v hišo, je pričela streljati kar tjevidan, pri tem pa počasi lezla naprej. Končno je prilezla v podstrežje. Tukaj je ležal Ondek mrtev na postelji.

Policijska sila je štela 200 mož. Policaji so bili oboroženi s puškami, Ondek je pa imel navadno lovsko dvocevko.

Pred polnočjo je njegov sin Johnny pobegnil iz hiše. Povedal je policajem, da je njegov oče najbrž ob pamet. Nekaj časa molil, pa zopet pojde. Njemu ni storil nič zalega.

Dečka so poslali k družini Givvey. Tu je deček pričel plakati in kričati: "Ubili bodo mojega očeta. Bil je dober oče, nikdar me ni pretepal."

PODUČEVANJE ANGLEŠKEGA JEZIKA S POMOČ JO PLAKATOV.

Washington, D. C. — Da bi pospešili podučevanje angleškega jezika pri inozemcih so sklenili vpeljati neke vrste plakate, katere bodo poslali v vse šole v katerih podučujejo tujezemce angleškega jezika.

Ti plakati imajo različne napise, največ jih je, ki se nanašajo na delavski položaj in razmere ter vzpodbujajo vsebine za gradnjo stanovanjskih poslopij, itd.

KAKO SE PRIDE DO DRŽAVLJANSTVA.

Hammond, Ind. — Sodnik Walter Hardy v tem mestu je po politični barvi republikanee in menda nasprotnik Wilsonove mirovne politike. Zadnjo sredo je prišel pred njega neki Italijan s prošnjo za drugi državljanski papir.

"Kakšne polti si?" je bilo njegovo prvo vprašanje.

"Normalne", je odgovoril Italijan.

"Kako se imenuje mesto v Italiji, kjer si bil rojen?"

"Oh, mesto ima vražje ime."

"Kdo vlada v Združenih državah?" je bilo zadnje vprašanje.

"Wilson", je hitro odgovoril vrli italijanski kandidat za državljanstvo.

"Pravilno!" se je odrezal republikanski sodnik in dal Italijanu državljanski papir.

BANDITJE SE NISO OBRNILI NA PRAVO ADRESO.

Chicago, Ill. — V metropolitansko državno banko so vstopili štirje banditje. Kape so imeli po-

tegnene na obraz, v rokah so pa imeli velike samokrese. "Roke kvišku!" so zakričali banditje hkratu. Blagajnik Brenza ni dvignil rok kvišku, ampak je segel po samokresu. Takoj je eden banditov nanj odprl ogenj, blagajnik je pa nanj odgovoril. Mrs. Pedzus je stala med banditi in blagajnikom in oprasnila sta so jo dye krogli.

Krogle so frčale na vse strani in eden banditov je zaklical: "Pojdimo!" Po teh besedah so banditje zbežali na ulico. Nekaj minut kasneje je bila policija na licu mesta, toda o banditih ni bilo duha ne sluha.

VABILO NA VESELICO

katero priredi

SLOVENSKA GODBA NA PIHALA IN PEVSKI zbor odsek društva "Vihar" v Dunlo, Pa. dne 29. marca, 1919 v dvorani društva Vihar na Dunlo, Pa.

Začetek veselice bude točno ob 6 uri zvečer.

Vstopnina za možke osebe je 50c. Ženske so proste vstopnine.

Svirala bude domača godba pod vodstvom gos. Nikolaj Charne. Ujuzdno vabimo vse slovensko občinstvo domače in bližnje okolice, da se množtevno vedeže te zabave. Še posebno želimo povabiti rojake iz Lloydell, South Fork, Conemaugh, Bon Air, in Maxhom, Pa. Zapelo se bude več krasnih slovenskih pesmi in z vsem bo izvrstno postreženo za stare in mlade, dobra kaplica za žejna grla in prigrizek za prazni želodec bo preskrbljeno. Pridite vai in se zabavajte z nami vabi ODBOR!

PRAVICA SE NE DA PRIKRITI.

TISOČ LETNA SKUŠNJA KAKOR TUDI MILJONE SE-DAJ ZDRAVIH LJUDI PRIČA, DA ZDRAVILA NAREJE-NA IZ ČISTIH NARAVNIH ZELIŠČ, SO JIM VRNILA ZDRAVJE IN ZADOVOLJNOST.

MISLEČI LJUDJE VEDNO RABIJO MATERE NARAVE ZELIŠČNA ZDRAVILA ZA VSE NJIH BOLEZNI.

AKO BOLEHATE NA:

Reg. U.S. Pat. Off.

tedaj ne trošite denarja za neznana zdravila ali pa sestavni ki so opojne. Pošljite nam tri cente v pisnu z vašim naslovom in mi vam bomo poslali, brez vsake obveznosti na vaši strani popolnoma prosto za tri dni zdravila

JUVITO

sestavljena popolnoma iz naravnega zelišča, izraščene na solcu in dežju v vrtu matere zemlje.

Naslovite na: JUVITO LABORATORY
South Hills, Branch 6, Pittsburgh, Pa.

P. S. Ako imate bolnega prijatelja, pokažite mu ta oglas. Mi mu z veseljem pošljemo tridnevno zdravilo na poskus.

Posebna novica! Stojte in čitajte!

Ker imamo nekaj krasnega na razpolago. Krasna godbena ura in največje izdelka. Ta ura kaže ure, minute kot vsaka ura. Trpežna in krasno izdelana. Ako želite imeti godbo potem vam ni potreba trošiti denarja za razne godbene instrumente kot: pianino, fonograf, vijolin, kornet ali drugo, vi samo navijete to uru ki vam igra krasne komade kateri narode veselje vam in prijateljem. Igra 15 minut za vsako najtje, igra drugi komad ima izvrsten mehanizem in koleje za godbeni del se sami spreminjajo. Ta ura je velike vrednosti ker kaže čas in daje godbo. Tako ura bi morali imeti v vsaki hiši kot za okrasek. Ne najdete osebo, da ne bi bila zadovoljna s to uru. Dobe se pa edino pri nas na prodaj. Navodna cena te ure je \$15.00. Kdor izreže ta oglas in nam pošlje nudičo do dne 15. maja mu jo pošljemo za svoto \$9.75. Mi ne zahtevamo denarja v napred, samo plačate nam vaš naslov, priložite \$2.00 kot v zagotovilo in ostalo po plačate potem ko se vam prične ura na vaš dom. Kdor nam pošlje celo svoto \$9.75 takoj, dobi **ZASTONJ** krasno kavatno iglo in poslačenno vertikalno.

OPOMBA. Vsak kdor želi to uru za svoto \$9.75 naj bi poslal svoje naravno ime, kraj, mesto, kjer potuje se bo cena zvišala na \$15.00. Ne odlašajte, pošljite po njo še danes, na naslov:

European Watch Co., 1418 W. Division St.
Dept. 210., Chicago, Ill.

ZDRAVSTVENI ODBELEK.

Piše Dr. Welman o notranjih parazitih trakuļja gliste.

GOVEJA TRAKULJA — PRAŠIČJA TRAKULJA.

Mi imamo razne vrste trakuļje katere so naseljene v človeškem prebavnem delu telesa, sicer so najdejo navadno le dvoje v možkih; in te so goveja trakuļja in prašičja trakuļja.

Od tih dveh je goveja trakuļja veliko bolj razširjena in veliko navadnejše od takozvane prašičje trakuļje katere je zelo redka v Ameriki, pa precej dobro znana v Evropi.

Trakuļja je povsem drugačna od drugih navadnih glist in za to, da jo spoznamo nam je potrebno opisati nekoliko njeno zgodovino. Vselej, ko se dobe juca ali zalega trakuļje se te dobe, da prihajajo od njenega originalnega nosca in je navadno plavajoča vodi ali pa na zemlji poleg kakšne navadno jedilne rastline. Ker pa je precej trdna v svojem življenju se navadno drži enim ali drugim potom pri življenju dokler se jo na en ali drugi način ne zavzije potom vode ali hrane, goveje ali pa prašičje živali. V želodcu, kjer se naseli se nadaljno razvije in zvali v obliki larve, od koder se po časi pozneje prerije po glavnem črevesju in v prebavni del telesa ali v takozvani muskularni tistju. Tam se prične namščati in postane v obliki ostrine ali sira. Torej, kadar slučajno oseba zavzije tako meso, ki vsebuje to zalego, brez la se je tako meso dovolj skuhalo in prepeklo, da so jo uničili takozvani SOLEX ali glava oblike ostane in učičena še počasi živi, se Sorex ali glava potisne kraju v tistju koži in tam v prebavnem delu telesa ostane naprej in zalega. Natančno povedano Sorex ali glava i samo glava tega parazita temveč je to parasit sam in iz tega se razvije mnogo drugih glist, dotikajoč na z drugo v obliki verige. Vsak del te verige je ena posamezna glista in sicer obeh spolov v enem telesu in zmogljiv za nadaljni razvoj novih enakih glist. V začetki ko so ti deli verige v bližini Sorex ali glave so zelo majhni in so skoro v obliki niti, ali kadar se jih nabere večje število skupaj se ob enim tudi veliko povečajo dokler ne popolnoma ne razvijejo in postanejo od ene tretjine do treh osmink palca dolge in eno polovico do ene četrtnike široke. Da se popolnoma razvije trakuļja vza me navadno do dvajset tednov. Ako nam je mogoče natančno opaziti na vrhnji strani, prvi "Sorex" ali glavo, v velikosti navadne male pripone in se raztega v dolgoti do enega palca v debelosti kot je navadna las v obliki verige katero navadno imenujejo "vrat" in potem se narašča v dolgoti in oglati. Oblike teh rinčev se spreminja v raznih stadijih v svoji rastji in mlajše so večinom širše nego daljše. Na dolgoti dolga, govejska trakuļja se lahko naraste do trideset čevljev dolga, v veliko slučajih se je pripetilo, da se je še v večji dolgoti cela spravila ven iz telesa: sicer je pa prašičja trakuļja veliko manjša in je navadno v največji velikosti dolga le petnajet palecev od konca do kraja. Zdravi se pa na enak način obe dve.

Trakuļja nima nobenih svojih prebavnih organov in sprejema svojo hrano iz črev kjer ona sama živi. Dokler še ni popolnoma razvita ne dela skoro nobenih sitnosti v telesu kjer je in le slučajno se opaziti, da se sploh nahaja v človeku ampak kadar se popolnoma naraste tedaj pa daje hude posledice in mnogo bolečin ter sitnosti. Navadno se človek ki ima to glisto zelo slabo počuti in, nima nobenega apetita do jedi. V obče si želi vedno drugo hrano občuti si precejšnjo težo v spodnem delu trebuha in zdi se mu kot, da ne kaj plazi v želodcu okrog po črevih. Počuti se večkrat zelo izmučen in ima nekako mrtev roke in noge. Seveda pozitivno sredstvo za gotovost, da je taka glista v človeku, je le to ako prihajajo deli take gliste iz človeka s mega. Kar se navadno gotovo zgodi, kadar se taka glista popolnoma naraste, in da prične kazati še poleg tega tudi gori navedena znamenja.

Laxearin se je izkazalo, da je zelo dobro zdravilno sredstvo in uničeval obeh teh glist. Da se otem prepričamo na gori navedena znamenja, tedaj ste lahko prepričani da mora biti nekaj tapučnega v vašem telesu. Ako niso taka znamenja povzročena po trakuļji, tedaj je gotovo zaprtica ali pa druge želodčne nerednosti. Vsekakor pa je zelo umestno, da si zapomnite, da je laxearin precej izvrstno zdravilo za odpravo takih neredov. Za slučaj trakuļje se je pronašlo, da se mora taka oseba izdržati pred zavzivanjem vsake hrane, dokler se ni vžilo nekaj laxearina. Potrebno tega je, da se očisti vse zastarele hrane ki mogoče pokriva take gliste in dati priliko, da laxearin prav pošteno deluje s svojo zdravstveno energijo. Drugo jutro, ko vzamete laxearin na vaš prazen želodec, ko se je pregnalo gliste in se je čisto izpralo vse ostanke, katere naj bi se tudi natančno preiskalo, in če se najde recimo popolnoma tanpko lasu podobno nit in se jo še natančneje pregleda, se opazi nekako okroglo glavi podobno stvarco, kar znači, da se je vresnici pregnalo iz telesa tega parazita.

Laxearin se prodaja pri Laxearin Products Co., Dept. Z. 3, Pittsburgh, Pa. Cena je en dolar zavo — polno zavo stoji šest dolarjev za pet dolarjev. Pošljemo poštnice prosto za gotov denar, money order ali poštna znanke. Ne jemljite nobenih ponaredov.

Z ognjem in mečem.

ZGODOVINSKI ROMAN.

Poljski spisal Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Ko dospo pred kneza, Osinski zakriči: "Stoj!" ves polk se vstavi kakor okamenel. Častniki dvignejo sablje, praporšček dvigne prapor, in trikrat zamahneviš z njim po zraku, pokloni se knezu. "Naprej!" zakliče Osinski. "Naprej!" ponovno častniki, in polk je ubral dalje svojo pot. Tako dobro, da, še skoraj boljše je predstavljal svoje vojake Korieki. Pri pogledu na nje se razvesele vsa vojaška sreca: Jeremija, vsečak, meč vsečak, se vpre z roko ob bok same zadovoljnosti ter jih smehljaje gleda; ravno poseev na je primanjkovalo; tu pa je dobil take, da si boljših ni mogel želeči. Čutil se je močnejšega in tulazil se z nado, da sedaj lahko izvrši kaj velikega. Tovariši pa so se pogovarjali o vojaških rečeh in o raznih vojakihi, kakoršnih je videti po svetu.

"Dobri so zaporoški pešci, posebno za brambo obzidov", reče gospod Sienkiewicz. "Ti pa jih prekoske ker so bolj izurjeni."

"Da, mnogo boljši" odvrne gospod Mirowski.

"Vendar pa so preokorni v svoji opravi," omenj Versly. V dveh dneh bi jih s svojimi Tatarji tako utrudili, da bi jih tretjega lahko sešeli kakor ovce."

"Kaj govorite, gospod? Nemci so vrli vojaki."

Nato se oglasi Longin Podbipeta.

Boj je obdrtaval v svojem usmiljenju razne boje, raznimu krepkosti. "Vrli vojaki so, pa občuteno, da boljših vojakov ni, kakor so naša vojska; pa niti naši, niti ogrski pešci se ne morejo kosati z nemškimi."

"Tudi pa za to, ker je Bog pravičen", reče Zagloba. "Tebi, na primer, je dal obilo premolež, vendar ne in težko roko, pa malo razuma."

"Za tega zblada kakor konjska muha," reče Longin, svetločja.

Gospod Podbipeta pa je pomotikal, ker odvrne, kajno po svoji navadi.

"Če hoče, se susati. Vam je pa dal nekoliko prebavne sile."

"Tudi pravilo, da ni prav naredi, ko mi je dal takšno, da popdes v pekel življenja svojemu devti sinu, ki se odobras njegove naravne."

"Ne, v vam se ne da govoriti. Pripoveduje, kajno po svoje čim."

"Vaj po ves Gospod, po čem se človek boji od zvezd?"

"Nocem?"

"Z razumom in govorico."

"Glej, kako ga je zvil! reče polkovnik Mirowski.

"Če ne veš, zakaj so v Poljskeji najboljši konjiki, in v Nemeih pešci, povem ti."

"Nu, zakaj? zakaj? vprašalo je več glasov.

"Ko je Bog konja vstvaril, pripelje ga pred ljudi, da bi hvalili delo njegovih rok. Tam je stal Nemei, katerih je bilo že takrat polno povsod. Bog mu pokaže konja in ga vpraša: "Kaj je?" — Nemei de: "Pferd!" — Kaj? reče Bog. "mojemu delu boš ti rekel 'pfe!' Za to pa ne boš, ti nesramnež, te stvari jezdiš ali pa jako slabo." To reči je daroval konja Poljaku. Zato so poljski konjiki najboljši. Nemei pa so peš dirjali za Stvarnikom, prosili ga odpuščanja, in se izurili v hoji; zato ni boljših pešcev nego, so nemški."

"To ste dobro iztuhitali!" de gospod Podbipeta.

Daljši razgovor pretirajo gostje, ki so prinesli novico, da se bliža neka vojska, ki pa ne bo kosaška, ker ne pride od Konstantinova, marveč od nasprotne strani. Čez dve uri pride s takim ropotom in bobnanjem v tabor, da se celo knez razsrdi in jim naroci, češ, naj molče, ker je sovražnik blizu. Spoznali so, da je kraljev stražnik Samuel Lašč, znani pustolovec in kričar, pa dober vojščak. Pripeljal je osem sto mož take vrste, kakor je bil sam, bili so deloma plemiči, deloma Kozaki, ki pa so bili vsi, da povemo resnico, zreli za vislice. Kneza Jeremija ni prestrašila svojeglavnost teh bojovnikov, ker je upal, da se v njegovih rokah spremene v pokorne ovčice, z junaštvom in hrabrostjo se bodo izbrisali poprejšnje zločine. Za kneza Jeremija je bil ta dan kaj srečen. Večraj je še knez, užaljen radi odhoda vojvode kijejskega, menil opustiti boj z namenom, da odrine v kak mirnejši kotiček: — danes pa je ostal na čelu dvajset tisoč mož broječe armade. Vojska Krivonosova je bila petkrat številnejša; ker je pa večinoma bila sestavljena iz kmetov, smel je smatrati obe vojski enako močni. Knez sedaj več ne misli na počitek. Gre z Laščem vojvodo kijejskim, Zaveilivovskim, Mahnickim in Osinskim v svoje stanovanje in se posvetojuje z njimi o daljnji vojski. Sklenili so, da zgrabijo drugo jutro Krivonosu, če sam ne pride sem, obiščejo ga v njegovem šotoru.

Nastopila je temna noč; od zadnjega deževja, ki je pri Mahnovki toliko zla prizadevalo vojakom, je bilo jako lepo vreme. Na temnem nebesnem oboku se je lesketalo na milijarde zvezd. Meseč je priplaval visoko ter pobelil vse rosojvske strehe se svojo bledo svetilbo. V taboru ni nihče mislil na spanje. Vsi so mislili le na bitko ter se pripravljali za njo. Žlobudrajoč po starej navadi, popevajo in obetajo si zmage. Častniki in druga družba vsi kaj židane volje, se zbero okrog velikega ognjišča ter se zabavajo pri steklenici medice.